

dmPoll

Moet de VN-Veilighedsraad een soort snelrechtprocedure in het leven roepen waarbij dictators snel gestraft worden met een reisverbod, een wapenembargo en de bevrozing van hun tegoeden?

JA 7% NEE 93%

 REAGEREN?
lezers@demorgen.be

THOMAS LEYSEN wijst op de tekortkomingen van ons politiek en sociaal model

De teloorgang van duurzame oplossingen nekt onze welvaart

Drie jaar voorzitterschap van het VBO geeft aan een ondernemer een bevoorrecht inzicht in het functioneren van ons politiek bestel. Wat ik er vooral van onthoud, is de moeilijkheid van de besluitvorming op politiek gebied. In het politieke en maatschappelijke debat is de verleiding groot om naar radicale maar simplistische oplossingen te grijpen of om oppervlakkige remedies voor te stellen. Eerlijk gezegd, het 'we moeten alleen maar'-syndroom ligt soms ook bij de bedrijfsleiders op de loer.

In die context moet de politicus, de vakbondsleider, de voorzitter van een werkgeversorganisatie dan ook keuze maken tussen het afleggen van forse verklaringen die de achterban plezieren, maar die de zaken nauwelijks vooruit helpen, of de moeilijker weg van het uitwerken van realistische oplossingen met oog voor de lange termijn.

De moeilijkheid om, in een democratische samenleving, de beleidskeuzes naar de lange termijn en naar duurzame oplossingen te sturen, is niets nieuws. Toch heb ik de indruk dat deze problematiek de jongste jaren door verscheidene nieuwe ontwikkelingen groter is geworden.

Vooreerst is er de fragmentatie en de toenemende instabiliteit van de kiezers. Overal in Europa duiken nieuwe partijen op, vaak opgebouwd rond een enkel thema of rond een enkele persoon. Tegelijkertijd wordt het electoraat steeds onstandvastiger. Bij ons, waar nu zes tot negen partijen het eens moeten raken om een regering te kunnen vormen, is het geval natuurlijk bijzonder acuut.

Onverzettelijkheid

Die toestand wordt nog ingewikkelder gemaakt door de toenemende cultuur van de onverzettelijkheid. Onder de reële of gepercipieerde druk van de volgende verkiezingsdag, die stevast dichtbij ligt, is er een steeds groter wordende terughoudendheid van de verkozenen om de compromissen te sluiten die vereist zijn om de instellingen te laten functioneren en om een lan-

■ Leden van verschillende vakbonden protesteren tegen het IPA in Brussel. 'De kortzichtigheid van degenen die het IPA-ontwerp afschoten, was voor mij een teleurstelling', zegt Leysen.

getermijnbeleid in het algemeen belang ten uitvoer te leggen. Bovendien versterkt het feit dat de media zelden hoog oplopen met genuanceerde standpunten een louter electorale en op de korte termijn gerichte logica. De combinatie van politieke fragmentatie en van onverzettelijkheid leidt onvermijdelijk tot blokkering en immobilisme - en vandaar tot welvaartsverlies.

Dat onderwerp zou dus een integraal en essentieel onderdeel moeten vormen van ons huidige debat over de staatsvorming. Onze komende hervorming zal natuurlijk wel een herziening van de financieringswet moeten inhouden waarmee het noodzakelijke nieuwe evenwicht tussen solidariteit

en verantwoordelijkheid wordt gevonden. Ze zal zeker wel een reeks verantwoordelijkheden moeten verschuiven, in het bijzonder voor het arbeidsmarktbeleid. En ze zal inderdaad een oplossing voor het BHV-probleem moeten vinden.

Maar het lijkt mij minstens even noodzakelijk dat samenvallende verkiezingen voor het gewestelijke en het federale niveau worden ingevoerd om verkiezingen die te dicht op elkaar volgen te vermijden. Men zal ook het debat over het verhogen van de kiesdrempel moet durven aangaan om de politieke versnippering tegen te gaan. Ook de invoering van een federale kieskring lijkt mij belangrijk. Enkel dan kunnen we hopen

op een beter functionerende democratie in een hervormd land.

Fragmentatie en een cultuur van onverzettelijkheid zijn trends die niet alleen de goede werking van onze democratische instellingen hinderen. Ook als sociale partners worden we er mee geconfronteerd. Ons rijk geschakeerd werkgeverslandschap wordt ook gekenmerkt door een grote fragmentatie, met organisaties op federaal, regionaal en sectoraal niveau, met specifieke organisaties voor de zelfstandigen en kleine ondernemingen en daarbovenop een reeks aparte denktanks. Dat levert een rijkdom aan invalshoeken op, en we hebben de laatste jaren op een respectvolle

wijze goed samengewerkt - maar de vraag blijft of dat voor de ondernemingen op termijn het meest efficiënte en slagkrachtige model is. Voor mijn part blijf ik alvast dromen van een model waarin bedrijven door een enkel lidmaatschap aangesloten zijn bij zowel een sectorale, regionale als federale of mogelijkerwijze confederale organisatie, waarin die organisaties een onderlinge organische band met elkaar hebben, en waarin de expertise gebundeld veel meer dan gedupliceerd wordt.

Sociaal overlegmodel

De cultuur van onverzettelijkheid vormt ook een bedreiging voor ons sociaal overlegmodel. Wanneer onderhandelaars uit de groep van tien niet meer het vertrouwen krijgen van hun achterban, omdat die meent dat een akkoord slechts aanvaardbaar is als er alleen maar verkregen wordt en dat elke toegeving onbespreekbaar is, dan sterven we af op het einde van dat model.

Ik bewaar goede herinneringen aan de inzet van alle onderhandelaars die samen het laatste IPA-ontwerp tot stand konden brengen. De interne politieke spelletjes en de kortzichtigheid van degenen die het daarna afschoten, waren voor mij echter een diepe teleurstelling. Als er geen kentering komt in deze geestesgesteldheid zullen we de verdere noodzakelijke hervormingen niet meer als sociale partners mee kunnen bepalen. Dan rest er ons alleen maar af te wachten tot er (in het beste geval) een moedige regering optreedt, of anderszins Europa of de financiële markten er ons toe dwingen. Ik geloof niet dat dat de meest verstandige handelwijze zou zijn. Ik roep de werkgevers en werknemers dan ook op om, na de nodige afkoelingsperiode, de draad weer op te pikken en de fundamentele hervormingen die wij nodig hebben mee vorm te geven.

● Thomas Leysen is ondernemer, hij nam vorige week afscheid als voorzitter van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO).

● Leysen blikt terug op drie jaar voorzitterschap van het VBO en evalueert de huidige politieke situatie.

FOTO NICOLAS MAETERLINCKY / BELGA

Duurzame mobiliteit

Van de acht voorstellen die de heren en dames geleerde professoren in de krant (DM 25/3) deden om de mobiliteit te verbeteren waren er maar twee die echt bijdragen aan een duurzame mobiliteit. De andere zes zorgen er alleen maar voor dat we zo'n 65 uur minder lang in de file staan, maar de vervuiling en de verspilling van schaarse energiebronnen worden er niet minder door. Integendeel, die kunnen er zelfs door verergeren. Daarom een paar extra voorstellen: lokaal verkeer massaal op de fiets zetten; subsidie op

fietskarren (voor de boodschappen en de kinderen), of ze desnoods gratis uitdelen; depolitiseren van NMBS, samengaand met dwingende kwaliteitseisen; gewestelijke expressnetten in alle belangrijke steden, met naadloze integratie van metro en premetro en waar haalbaar herinvoering van de buurttram; verkeersluw maken van stads- en dorpscentra, samengaand met onaantrekkelijke parkeertarieven. Dat klinkt allemaal wat autoritair, maar na tientallen jaren roepen in de woestijn lijkt een zachte aanpak niet te werken.

Jan van der Linden, Ekeren

PETER DEGADT: samenleving moet begeleiden

Is euthanasie een individueel probleem?

In Meerbeek nabij Kortenberg stapte een bejaard koppel samen uit het leven. De man van 83 jaar was terminaal ziek. De echtgenote leed aan pijnlijke, ongeneeslijke ouderdomskwalen. Bovendien kon ze zich geen leven voorstellen zonder haar man. Die toch wel uitzonderlijke gebeurtenis haalde het nieuws. Een terminale patiënt die euthanasie krijgt, zou op zich geen nieuws teweegbrengen. Maar een partner die niet terminaal ziek is en ervoor kiest om samen met haar man te sterven, dit is een mediaprimeur.

Wij willen geen oordeel uitspreken over de concrete casus, en zeker begrip opbrengen voor keuzes die mensen in bepaalde omstandigheden maken. Het is uiteindelijk de arts die moet nagaan of de wettelijke voorwaarden vervuld zijn, en die een beslissing moet nemen.

Wat ons beroert is de vraag: als iemand onder enorme druk komt te staan wegens traumatische gebeurtenissen of vooruitzichten, moet hij of zij dan zijn probleem zelf oplossen? Is dat een individueel probleem of niet helemaal? Hebben wij daar als samenleving een rol in te spelen? En kan die rol ook iets anders zijn dan begeleiden naar euthanasie?

Veel mensen hebben het niet gemakkelijk

Zij moeten door het leven met beperkingen, met handicaps. Zij zijn getroffen door ziekte of ongeval. Of zij zijn sociaal achtergesteld en moeten knokken om te overleven. Of ze zijn gescheiden, met een beperkt inkomen en met de opdracht kinderen groot te brengen. Of zij zijn geestelijk ziek en worstelen zich met ups-and-downs door privé- en beroepsleven. Mensen worden oud en ondervinden dat hun vermogens achteruitgaan. Fysieke kwalen of dementie duiken op.

Maatschappelijke opdracht

Hoe kijken we daar als samenleving tegenaan? Leggen we ons neer bij de moeilijkheden die mensen ondervinden en die psychisch lijden veroorzaken? Of hebben we daar een opdracht? En daar antwoord ik volmondig 'ja' op. Een mens is een sociaal wezen en vindt zingeving in interactie met anderen. Zoals goede vrienden die je niet in de steek laten, een hechte sociale omgeving, begrip en steun van familie. Zoals de bescherming van een veilige buurt, waar mensen elkaar kennen en ondersteunen. Zoals de attentie van de thuiszorg en de huisarts, van buurt- en welzijnswerkers. Zoals de professionele zorg in onze voorzie-

● Peter Degadt is gedelegeerd bestuurder van Zorgnet Vlaanderen.

● Degadt blikt terug op de euthanasiezaak in Meerbeek en vindt dat de maatschappij daarin een belangrijke rol speelt.

ningen. Zo veel is mogelijk. En zo veel gebeurt ook. Er zijn ontelbaar veel mooie praktijkvoorbeelden te geven. Grote, en vooral kleine dingen die het leven van anderen weer doen opflakkeren. Voorbeelden van ondersteunende netwerken, van verenigingen, van duizenden vrijwilligers die zich dagelijks bekommeren om mensen die het moeilijk hebben. Zij zijn het cement in onze samenleving, zij zijn - om het zoals de Amerikaanse politoloog Robert Putnam te zeggen - ons sociaal kapitaal. Mensen die in isolement leven, die er alleen voor staan, die geen steun en hulp ondervinden zullen altijd kwetsbaar zijn en het bestaan als zinloos ervaren. Maar dat hoeft het noodlot niet te zijn. We kunnen als samenleving het verschil maken en ervoor zorgen dat het niet zo komt. En daar kunnen we allemaal samen een beetje aan meehelpen. Want zingeving valt niet uit de hemel. Zingeving is een werkwoord, in de tegenwoordige tijd.